

Oktoober 2017

nr. 70

Pauluse Kiri

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Pauluse koguduse kuukiri.

Usupuhastuspüha Tartu Peetri kirikus

Teisipäeval, 31. oktoobril kell 12:00 peetakse Tartu praostkonna ühine usupuhastuspüha jumalateenistus Peetri kirikus. Sel päeval möödub 500 aastat reformatsiooni algusest.

Samal õhtul kell 18:00 on Tartu Pauluse kirikus täiskasvanute ristimise jumalateenistus. Sügisene leerikool algas 25. septembril. Veel on võimalik liituda. Tunnid on esmaspäeviti.

Pauluse kirik 100

Oktoobri esimesel pühapäeval täitub sada aastat Tartu Pauluse kiriku esimesest pühitsemisest.

Pidulik päev oli 1. oktoobril 1917. a. vana kalendri järgi. Aeg oli ärev – Esimene maailmasõda oli lõppfaasi jõudmas, rinne Riia tagant oli suve lõpul Tartu poole liikuma läinud, Vene keiser oli talvel troonist loobunud, Oktoobrirevolutsioonini jäi veel neli nädalat. Vaid üks päev enne kiriku pühitsemist, ööl vastu 30. septembrit saatsid sakslased dessandi Saaremaale ning löid seal parajasti väiksemaid lahinguid.

Tartus oli ilm päiksepaisteline ja võrdlemisi soe. Juba aegasti oli rahvast kiriku läheduses liikumas. Kutsutud külalised ja koguduse esindajad kogunesid kella poole üheks Maarja kirikusse, mis juba enne nende sinnajõudmist oli rahvast täis. Seitse aastat oli Pauluse kogudus kasutanud Maarja kirikut jumalateenistuste pidamiseks, nüüd peale seda, kui õpetaja Arnold Habicht oli öelnud lahkumissõnad, asus Pauluse kogudus oma kiriku poole teele.

Kõige ees kõndis ehitusettevõtja Karl Klein, kes sammetpadjal kandis

kiriku võtit. Tema järel kandsid kiriku võõrmündrid altariristi ja küünla-jalgu. Nende järel tuli Tartu praost ja Äksi koguduse õpetaja Leberecht Greinert (1860 – 1929), koguduse nõukogu esimees Eduard Aule koos abiesimehega, siis Peetri koguduse õpetaja Wilhelm Eisenschmidt ja teised vaimulikud, kes kandsid kirikuriistu. Järgnesid kutsutud külalised, koguduse juhatuse ja nõukogu liikmed ning lõpuks Maarja kirikust kaasa tulnud rahvahulk.

Tulijaid tervitasid tornist muusikahelid: „Oh kui armsad on need hooned”. Rahvas ühines lauluga. Kell üks algas jumalateenistus. Paarkümmend vaimulikku põlvitasid altari ees ja praost Geinert pidas kiriku pühitsemise talituse.

Palve pidas Tartu Peetri I õp Wilhelm Eisenschmidt, altariteenistuse Tartu Peetri II õp Arnold Laur, jutluse Piliistvere õp Bernhard Steinberg ja kõne Viljandi Pauluse õp Jaan Lattik.

Kuigi suur osa töid oli veel tegemata, oli kogudus siiski õnnelik, et vaata-mata raskele ajal kirik valmis sai. Kiriku ehitusele kulus 160 000 rubla, millest 100 000 oli võlga.

Ingrid Hage

(11. XII 1943 – 28. IX 2017)

Ingrid Hage sündis Karilatsis, kus möödus tema lapsepõlv. Tartusse tuli ta seoses õpingutega 7. Keskkoollis. Siin möödus tema ülejäänud elu.

Ingrid Hage ristiti Põlva koguduses 25. detsembril 1943. a. Leeris käis ta Tartu Pauluse koguduses ja õnnistati 29. novembril 1998. a. Suure rõõmu ja armastusega osales ta koguduse elus: juhatas piibliringi, korraldas koguduse liikmetele ekskursioone teiste Eestimaa kirikute juurde ja pani käe külge, kus praktilist abi oli vaja. Aastatel 2001 – 2017 oli Ingrid Hage koguduse nõukogu liige. Intervjuud saab lugeda 2014. a. aprilli kuukirjast. Ärasaatmine Tartu Pauluse kirikust on pühapäeval, 8. oktoobril kell 14.

Alli Selliov: olen kogu elu

Koguduse staažikaim töötegija räägib oma elust koos Jumalaga ja üle 40 aasta pikkusest kirikutööst nõukogude ajast tänapäevani.

Rääkige palun alustuseks endast! Millal ja kus te sündisite?

Sündisin 1952. aastal Kuressaares. Meie peres oli kolm last. Mul on üks vanem ja üks noorem vend, mina olen keskmine. Meil oli kristlik kodu. Ema oli meil kodune, isa töötas. Vanemad laulati 1940. aastate teises pooles Tartu Pauluse kirikus. Isa töötas Kuressaare turu direktorina, kuid pärast abiellumist lasti lahti, kuna abiellus pastori õega. Seejärel töötas ta lihtsalt kaubanduses ja lõpuks juveelitehases meistrina. Elasime koos vanaema ja vanaisaga. Minu vanaisa (ema isa) oli seotud vennastekoguduse liikumisega ja pidas palvetunde. Ema viiest vennast kaks olid vaimulikud, luterliku kiriku õpetajad Karl ja Rudolf Reinaru. Kodus tehti muusikat – ema laulis meiega, isa mängis klaverit ja veidi viiulit. Ta oli iseõppija. Isa sai ka pensionil olla ning suri 74-aastaselt 1997. aastal. Ema elas kauem, tema elas 94-aastaseks. Vanem vend õppis viiulit konservatooriumis ja läks tööle ERSOsse ning kui 1990. aastate algul võimalus avanes, siis läks tööle Soome sümfooniaorkestrisse. Tal on kaks last ja viis lapselast. Noorem vend õppis arstiks. Ta elab endiselt Kuressaares oma perega. Tal on neli last.

Kus ja mida te õppinud olete?

Kuressaares läksin kooli ja õppisin samal ajal lastemuusikakoolis klaverit. Muusikakoolis käisime kõik kolm last. Ka noorem vend Kaalep lõpetas lastemuusikakooli – samuti klaveri erialal.

Pärast põhikooli lõpetamist läksin edasi õppima Tallinnasse Georg Otsa nimelisse muusikakooli. Emale see väga ei meeldinud, kuna olin ju alles 15-aastane ja läksin kodust kaugele ning alguses pidin elama ühiselamus. Samas oli mul Tallinnas ees juba vanem vend, kes õppis Muusikakeskkoolis viiulit. Seega oli vanematel juba kaks last, keda kodust eemal koolitada. Kerge see neile muidugi ei olnud. Peale muusikakooli lõpetamist jätkasin õpinguid Tallinna Riiklikus Konservatooriumis, mille lõpetasin 1976. aastal.

Kas te Tallinnas õppides käisite ka kirikus või osalesite koguduse töös?

Jah, mu sõbranna, kes oli ka kristlikust kodust pärit, kutsus mind Oleviste kirikusse ja kuna seal oli palju noori ja noortekoor, siis hakkasingi ma seal kirikus käima. Kutsuti mindki laulma sinna koori ja laulsime tollastel ansambliõhtutel Maarja kabelis, kus olid nii sõnaline kui muusikaline osa. Neist õhtutest kasvas välja hilisem Effataa koor ning tuli Effataa vaimulik ärkamine Oleviste kirikus, kuid siis ma olin juba Tallinnast Tartusse kolinud.

Kuidas kulges konservatooriumi lõpetamine ja tööle asumine?

Neljandal kursusel kutsus tollane prorektor kõik üliõpilased ükshaaval enda kabinetti ja vestles nendega nelja silma all. Kutsuti ka mind ja minu vestlus oli teistega võrreldes kuidagi eriti palju aega võtnud. Aga ta lihtsalt uuris põhjalikult, et mida ma pärast lõpetamist tegema tahan hakata ja kuhu tööle asuda. Kuna töötasin kooli

kõrvalt kontsertmeistrina, siis arvasin, et soovin asuda tööle kontsertmeistrina. Paistis, et see sobis talle. Usklikke ju ei tahetud pedagoogiks lubada. Aga humoorikas on see, et aasta pärast suunati mind ikka tööle klaveriõpetajaks pedagoogilisse kooli.

Milline oli teie usklikuks saamine?

Mind ristiti väikese lapsena Kuressaare kirikus. Kodus räägiti muidugi Jumalast ja koos laulsime kirikulaule. Samas mäletan lapsena kirikus jutluse kuulamisel igavlemist, et millal see juba läbi saab. Mingit lastehoidu, rääkimata pühapäevakoolist, siis ju jumalateenistuse ajal polnud. Kodus olid igapäevased söögipalved ja söögilaulud. Meid kasvatati kristlikult. Ema saatis minu ja vanema venna leeri Harri Haameri juurde Tarvastusse, kus õpetaja Haamer elas. Saime tema kodus hea leerikooli. Oma isikliku otsuse saada usklikuks inimeseks ja järgida Jeesust tegin ma 17-aastaselt Tallinna Oleviste kirikus. See toimus

kogenud Jumala hoidmist

just nimetatud ansambliõhtu käigus, kui koos ühe teise inimesega oma elu Jeesuse kätte palusin. Minu jaoks oli see oluline otsus.

Rääkige palun oma onudest, kirikuõpetajatest Karl ja Rudolf Reinarust!

Onu Rudolf läks siit ära juba Teise maailmasõja ajal ning hiljem edasi USAsse, kus töötas kirikuõpetajana Lakewoodis. Teda nägin ma esimest korda, kui Eesti oli taasiseseisvunud. Ema suhtles temaga kirja teel. Onu Karliga suhtlesin muidugi palju tihemini, kuna ta elas Tallinnas – seal oli tema enda ehitatud maja, kus ta oma perega elas. Üksvahe, õpilasena, elasin ma aasta aega nende juures koos oma vennaga, kes ka Tallinnas õppis. Sinna oli alati hea minna, seal võeti ikka rõõmsalt vastu. Seal tehti ka koguduse kooriproove. Samuti kogunesid sinna Venemaalt Tallinnasse tulnud usklikud ja tihti palvetati seal koos. Onu Karl oli oikumeeniline mees ja iga inimese hinge pääste oli talle väga oluline. Ta võttis ka võõral inimesel nõobist kinni ja küsis, et kuidas Sinu hingega lugu on. Samuti võttis ta mind vahel õpilase ja üliõpilasena kaasa nii Randvere kui Rannamõisa kirikusse jumalateenistustele orelit mängima.

Kuidas tutvusite oma abikaasa, Tartu Pauluse koguduse õpetaja Johannes Selliovi poja Leeviga?

Minu noorem vend Kaalep tahtis tulla Tartusse arstiks õppima. Kui nad emaga esimest korda siin olid, et kooli astumisega tutvuda, siis olid nad öö peale jäämas, aga ühtegi tuttavat neil siin ei olnud, kus ööbida. Siis käis ema õhtul Pauluse kiriku juures ja proovis, kas uks on lahti. Uks oligi lahti ja seal kirikus oli kirikuõpetaja Johannes Selliovi. Hakkasid rääkima ja selgus, et ema vend ja Johannes Selliovi olid koos lõpetanud Tartu ülikooli usuteaduskonna. Johannes Selliovi lubaski neil kirikus ööbida ja nii sai alguse meie perede tutvus. Edaspidi tutvusin Johannes Selliovi poja Leeviga ja me abiellusime 1976. aasta juunis. Meid laulatas õpetaja Jaak Salumäe Kaarma kirikus Saaremaal. Kuna Leevi töötas sel ajal Matemaatika ja füüsika kooli direktorina, kutsuti ta laulatuse pärast

aru andma, aga sellega asi piirdus. Mind suunati pärast Konservatooriumi lõpetamist 1976. aastal Tartu Pedagoogilise kooli muusikaosakonda klaveriõpetajaks. Meie tütar sündis 1977. ja poeg 1979. aastal. Leevi suri 2004. aastal 56 aasta vanusena. Tütrel poolt on mul ka üks lapselaps. Tütar õppis Tartu ülikoolis majandust ja hiljem Elleri koolis kontrabassi ning töötab praegu Haridusministeeriumis ja mängib Vanemuise sümfooniaorkestris. Mõlemad lapsed õppisid alguses klaverit. Poeg elas kümme aastat Inglismaal, kuid on nüüd kodus tagasi, jätkab õpinguid ülikoolis ning tegeleb edasi ka muusikaga.

Sealt edasi oli loomulik teenimine Tartu Pauluse kirikus?

Jah, Leevi isa kutsus mind 1976. aasta sügisest orelit mängima. Lisaks olin muidugi edasi ka klaveriõpetaja pedagoogilises koolis. Olen kogenud, et Jumal on mind kogu elu hoidnud. Näiteks on Ta mulle kinkinud head, mõistvad ülemused. Mulle on antud palju tööd ja õpilasi. Seal koolis töötasin viis aastat ja edasi suundusin Tartu II Muusikakooli klaveriõpetajaks. Ka II muusikakoolis õnnistati mind heade ülemuste ja kolleegidega. Seal töötan ma tänini. Hirmu kirikus käia küll ei olnud. Jõululaupäeviti, mis oli siis ju tavaline tööpäev, oli raskem töölt jumalateenistuseks kohale jõuda. Rahvast käis ka siis jõulude ajal kirikus palju, enamasti nii palju, et uksest oldi väljas – kirik oli ju siis väiksema ruumiga kui praegu. Kui esimest korda tähistati ametlikult Eesti Vabariigi aastapäeva, oli kirikus nii palju rahvast, ka rõdul, et mind oleks

peaaegu orelit tagant ära lükatud.

Nõukogude ajal, kui suvel Saaremaal puhkusel olin või kui lapsed sündisid, siis asendas mind Erika Ilja. Hea, et nüüd saab Anna Humal seda tööd pühendunult teha ja mina ning Katrin Aller mängime orelit vahepeal ja asendame teda kui vaja. Olen saanud siin kirikus teenida nelja kirikuõpetaja ajal ja igauks on saanud anda oma panuse selle koguduse edasiviimiseks omal moel, mis temale antud ajal võimalik oli. Me peame Jumalale küll väga tänulikud olema, et see kirik nüüd nii ilusasti taastatud on. Tol ajal oleks isegi raske uskuda olnud, et see nii ilusaks ja suureks saab.

Mida olete õppinud elust Jumalaga?

Seda, et tegelikult ei võeta sinult midagi ära, kui usklikuna elad, kuigi nii võib tunduda ja ka maailm räägib, millest kõigest tuleb loobuda, vaid lõpuks see tuleb kõik sulle kasuks. Jumal annab sulle nii palju enam kui see maailm. Kui palud oma elu Jumala kätte, kantakse sind läbi ka kõigest raskustest. Oluline on palvetada teiste inimeste eest. Olen väga tänulik minu pärast tehtud palvete eest. Näiteks mu onu Karl Reinaru ütles, kui ta juba vana ja haige oli ja midagi enam muud teha ei saanud, et ma palvetan iga päev teid kõiki läbi. Palvetagem siis meiega.

Milline on teie lemmikkirjakoht?

See on psalm 91 algusosa: „*Kes Kõigekõrgema kaitse all elab ja alati Kõigeväelise varju all viibib, see ütleb Issandale: „Sina oled mu varjupaik ja mu kindel mäelinnus, mu Jumal, kelle peale ma lootan!”*”

Küsimusi esitas Fred Raju

Jumalateenistused

8. okt kell 10 lõikustänapüha.

Järgneb kirikukohv tiibhoone saalis.

15. okt kell 10.

22. okt kell 10.

29. okt kell 10.

2. nov kell 17 hingedepäeva palvus kolumbaariumis.

5. nov kell 10.

Pühapäevaste jumalateenistuste ajal on kirikus avatud kaks **mängutuba**, kus on võimalik jumalateenistust jälgida ekraani ja kõlarite abil. Alatarist vasakul päris seinä ääres on üks ja teisel korrusel on tuba kõige pisematele, kes viibivad mängutoas koos lapsevanemaga. Peegelpildis paremal on lastele avatud tuba, kus täiskasvanu jutustab lugu vastava pühapäeva teemal ning eakohasel moel osaletakse jumalateenistusel.

Pühapäevakool

Pühapäevakooli tunnid on laupäeviti. Kõik tunnid algavad kell 11.00:

2–4 aastased (Kirsika Berit Reino)

5–6 aastased (Aino-Liisa Petolai)

I–II klass (Annely Tubin)

III–V klass (Anu Seppa)

VI–VIII klass (Katrin Luhamets)

Lastekoor on laupäeviti kell 10.

Koolivaheajal, 28. oktoobril pühapäevakooli tunde ei toimu.

Kunstiring kooliealistele lastele alustab uut hooaega Liive Koppeli juhendamisel 4. novembril kell 12.30.

Koguduse elu nädala sees

Piiblitunnid – kolmapäeviti kell 17.

Leeritunnid – esmaspäeviti kell 18.

Taize palvused – neljapäeviti 17.30.

Naiskoor – kolmapäeviti kell 18.15.

Kammerkoor – teisipäeviti kl 18.15.

Piiblingid:

P. 1. okt kell 11.30 (Juta)

E. 2. okt kell 17.00 (Liive)

E. 9. okt kell 17.00 (Liive)

R. 13. okt kell 18.00 (Aino)

P. 15. okt kell 11.30 (Juta)

E. 16. okt kell 17.00 (Liive)

P. 22. okt kell 11.30 (Merike)

E. 23. okt kell 17.00 (Liive)

R. 27. okt kell 18.00 (Aino)

P. 29. okt kell 11.30 (Juta)

E. 30. okt kell 17.00 (Liive)

P. 5. nov kell 11.30 (Merike)

E. 6. nov kell 17.00 (Liive)

R. 10. nov kell 18.00 (Aino)

P. 12. nov kell 11.30 (Juta)

Noorteõhtud – reedeti kell 19.

Kantselei on avatud E-L 10-14, P 9-10, telefon 742 0258.

Kirik on külalistele ja palvetajatele avatud E-R 10-17, L 10-14, P 9-12.

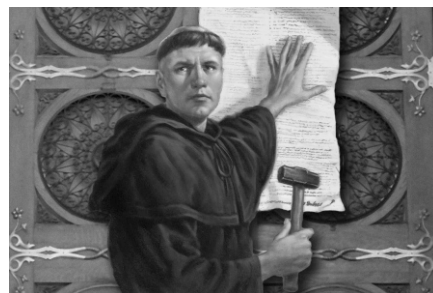
Liikmeannetusi (soovitav 1% aastasissetulekust) saab teha ülekandegaga (a/a 221005105336, saaja: EELK Tartu Pauluse kogudus) või kantseleis.

Raamatupood on avatud E-R 10-18, L 10-14 ja P 11.30-12.00.

Supiköök E-R 11-13 ja L 10-12:30.

Ajakiri Akadeemia reformatsioonist

Ajakiri Akadeemia pühendab tänavu oma oktoobrinumbri reformatsiooni 500. aastapäevale. Kõik huvilised on oodatud neljapäeval, 19. oktoobril kell 16 Tartu Pauluse kiriku tiibhoone saali usupuhauste teemalise numbri esitlusele.

Akadeemia nr 10/2017 sisukord:

“Siin ma seisan ja teisiti ma ei saa”: Kaitsekõne Wormsi riigipäeval 18. aprillil 1521. Martin Luther. Tõlkinud Kalle Hein

Keisri teadaanne. Karl V. Tõlkinud Kalle Hein

Martin Lutheri ja reformatsiooni tähendus tänapäeval. Thomas-Andreas Pöder

Luterlus üleilmsest perspektiivist. Anne Burghardt

Reformatsiooni juubel 2017 ning Saksamaa ja Euroopa poliitika. Wolfgang Schäuble. Tõlk. Silvi Wiezer

Luterliku reformatsiooni tähendusest Eesti kultuuris. Jüri Kivimäe

Pastoripere kui reformatsiooni tagajärg. Kristjan Luhamets

Martin Lutheri kingad. Toomas Kiho Maakeelest ning emakeelest ja isamaast. Tõnu Tender

Religioon, religioonid, religioosus. Jonathan Z. Smith. Tõlk. I. Peedu

Arvustus: “Sinu sõnades on tuld...”. Villem Reimani ja Jaan Tõnissoni kirjavahetus aastatel 1891–1917. Koostanud Tarmo Piir. Priit Rohtmets.

Abstracts

Demonstratiivid: Essee demonstratiivide ja teiste indeksikaalide semantikat, loogikat, metafüüsikast ning epistemoloogiast. II. David Kaplan. Tõlkinud Anto Unt

Kontserdid Pauluse kirikus

P. 15. okt kell 16 Elleri kooristudio Kammerkoor Helü ja Elleri kooristudio neidudekoori kontsert.

N. 26. okt kell 18 Koolikooride sügis-kontsert haridusfestivali raames.

P. 29. okt kell 17 Rahvusvaheline Nüüdismuusika Festival AFEKT. Eesti noorema põlvkonna üks silmapaistevamaid organiste Ulla Krigul ja ansambel YXUS esitavad Erkki-Sven Tüüri „Spectrumeid”. Pauluse kiriku oreli erakordne kõlavärvi

palett, suur ruum, samaaegselt tagasihoidlik kaja teevad selle orelimuusikale keskendunud kava jaoks ideaalseks kontserdipaigaks. Pilet 8€/5€.

K. 1. nov kell 18 Zonta klubi heategevuskontsert. Esineb Uku Suviste. Pilet 12€/5€.

R. 3. nov kell 19 Hingedepäeva kontsert: Tallinna Kammerorkester, Eesti Filharmoonia Kammerkoor, dirigent Risto Joost. Pilet 12€/9€.